

KALĀČI

Mūžīgais jaunietis Veidenbaums satiek mūsdienu jaunieti

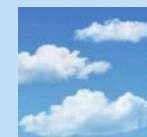
Inga Surgunte

Projekta «Vairāk gaismas!» vadītāja (2022–2023)

Eduarda Veidenbauma muzejs «Kalāči»

17/07/2025

Eduarda Veidenbauma muzejs «Kalāči»

KALĀČI

Eduarda Veidenbauma muzejs «Kalāči»

4,4 ha, 5 ēkas

Kalāču viensēta – valsts
aizsargājamais kultūras
piemineklis

Krājums: 7917 vienības

KALĀČI

Eduards Veidenbaums (1867 – 1892)

Dzejnieks
Pirmais modernists latviešu
literatūrā

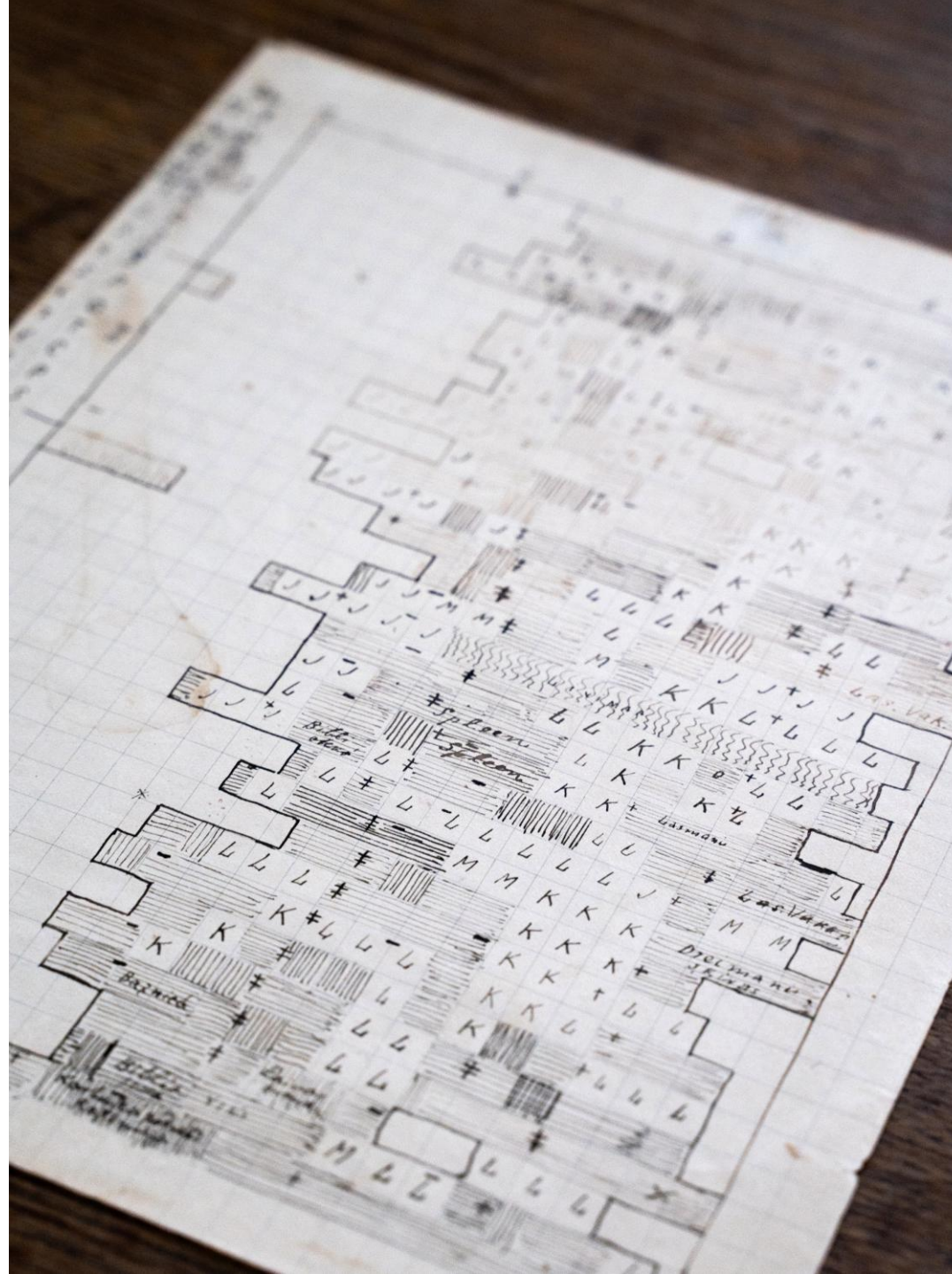
75–77 dzejoļi
4 raksti
Vēstules, dienasgrāmatas un citi
manuskripti

Kāda ir muzeja krājuma aktualitāte mūsdienās?

Eduarda Veidenbauma šifrētā
dienasgrāmata. 1890. gada 25.
februāris – 15. maijs
(pēc vecā stila)

E. Veidenbauma muzejs «Kalāči»

Eiropas Padomes kultūras darba plāns 2023.–2026. gadam

b) **Kultūra cilvēkiem**: veicināt līdzdalību kultūrā un kultūras lomu sabiedrībā

Kultūra un veselība

Sasniedzamie rezultāti: izpratnes veicināšana par kultūras pozitīvo ietekmi; plašākas starpnozaru sadarbības veidošana starp lēmumu pieņēmējiem; ieteikumi līdzdalības kultūras prakšu ieviešanai, īpašu uzmanību pievēršot psihiskajai veselībai; turpināta labas prakses piemēru kartēšana.

Eiropas Komisijas Atvērtās koordinācijas metodes **darba grupa «Kultūra un veselība»**

Ziņojums gaidāms 2025. gada septembrī

«Kultūras un veselības iniciatīvas balstās izpratnē, ka līdzdalība kultūrā ir pozitīva veselības uzvedība — līdzīgi kā iesaiste veselību veicinošās fiziskās aktivitātēs, veselīga uztura lietošana vai atrašanās dabā.»

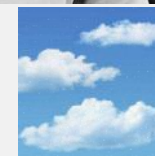
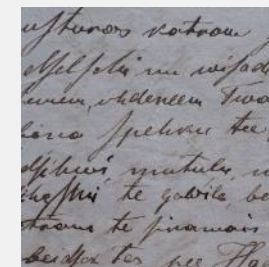
«Kultūra un veselība darbojas gan veselības aprūpes, gan kopienu vidēs, iesaistot dažādas grupas, tostarp pacientus, ģimenes, veselības aprūpes darbiniekus un plašāku sabiedrību. Mākslā balstītas terapijas ir daļa no kultūras un veselības jomas. Tomēr šis ziņojums balstās uz plašāku izpratni par dažādajiem veidiem, kā līdzdalība kultūrā var veicināt veselību un labbūtību..»

Muzejs ir pastāvīga institūcija, kas kalpo sabiedrībai, pētot, kolekcionējot saglabājot, interpretējot un eksponējot materiālo un nemateriālo mantojumu, un tā darbība nav vērsta uz peļņas gūšanu. **Atvērti sabiedrībai, pieejami un iekļaujoši**, muzeji **veicina dažādību un ilgtspēju**. Tie darbojas un komunicē ētiski, profesionāli un **ar kopienu līdzdalību**, piedāvājot daudzveidīgu izglītības, emocionālā baudījuma, pārdomu un zināšanu apmaiņas pieredzi

ICOM muzeja definīcija, 2022

Kāpēc jaunietis? Kas šodienas jaunietim ir kopīgs ar Veidenbaumu?

- Dzīvo sarežģītā, vērtību pārvērtēšanas laikā
- Aktuāli jautājumi par brīvību, taisnīgumu, līdztiesību
- Psihiskās veselības izaicinājumi, sevis meklēšana, saprašana

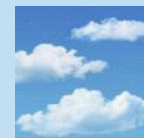
Projekts «VAIRĀK GAISMAS!»

Jauna pastāvīgā ekspozīcija
Nodarbības par psihisko veselību
Mākslinieku rezidences

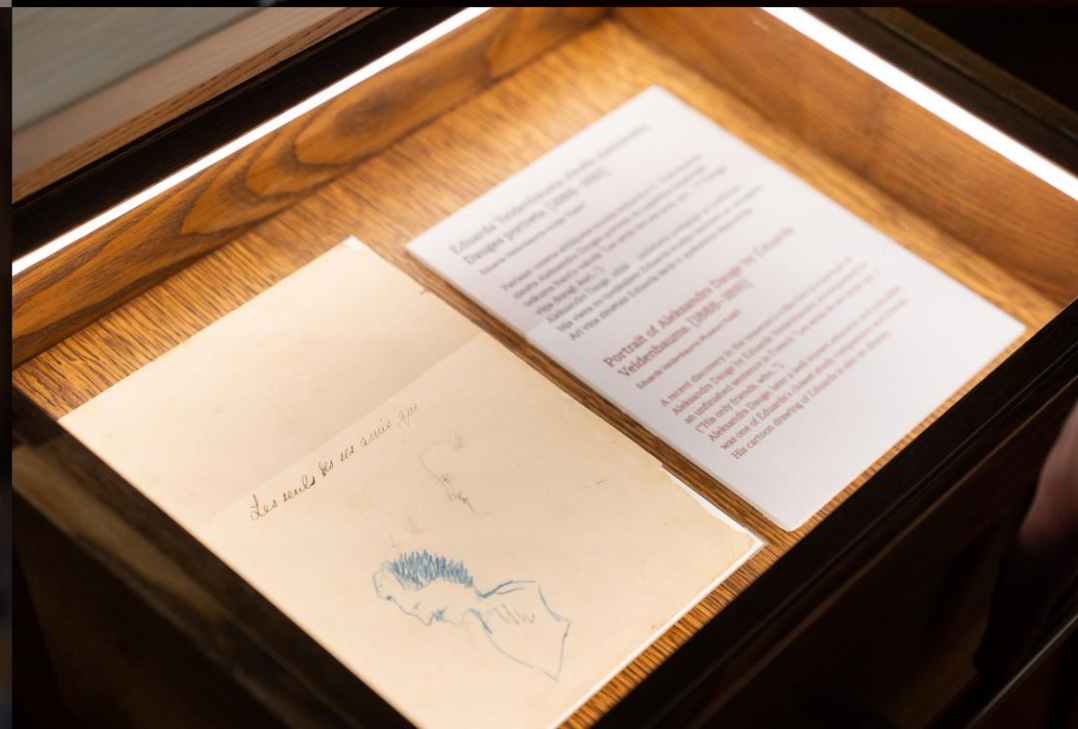
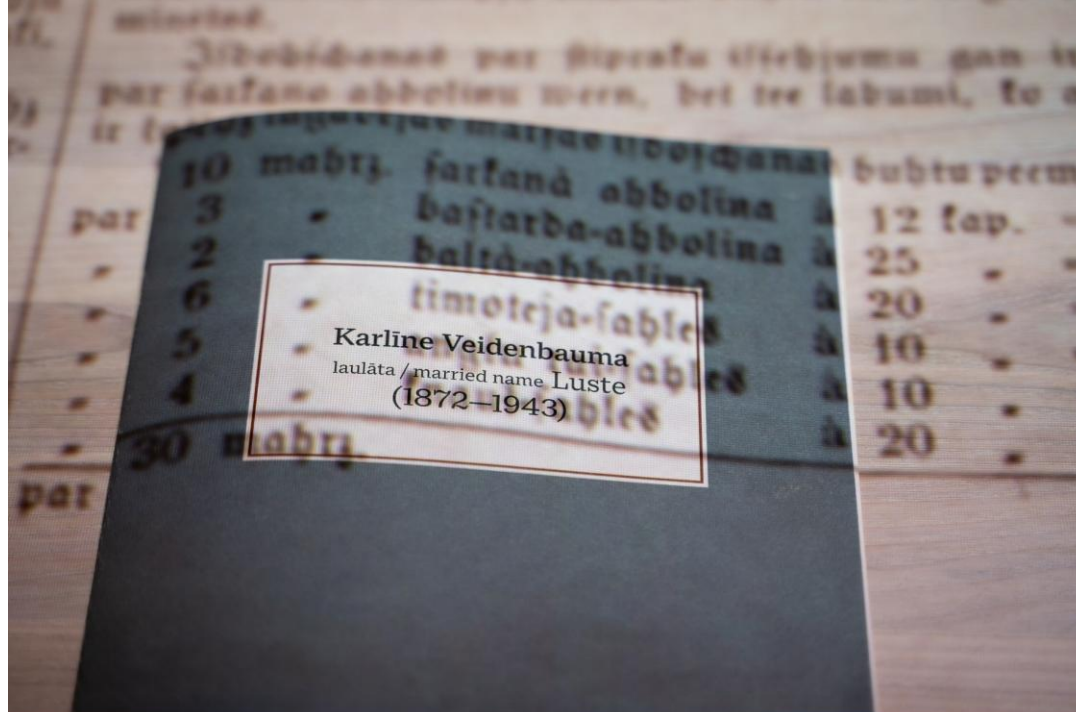
Muzejs kļūst par vietu, kur mūsdienu jaunietis var satikt
jaunieti Eduardu un kopā ar viņu doties sevis izprašanas
ceļojumā, izzinot pats savu psihisko veselību un mācoties
veidot harmoniskas attiecības ar apkārtējiem

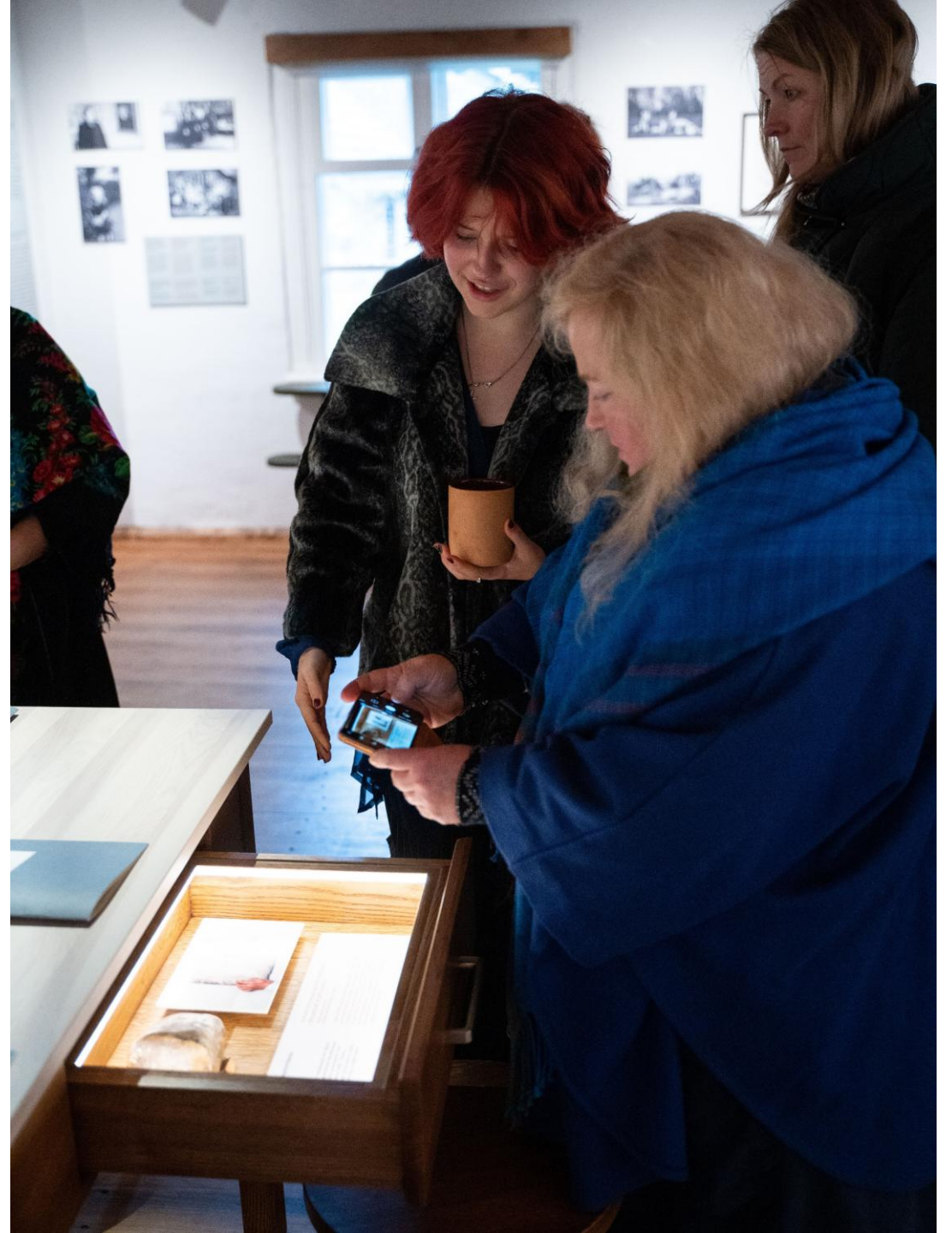

Pastāvīgā
ekspozīcija
«**Vairāk gaismas!**»

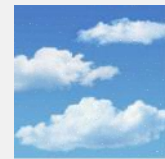

KALĀČI

KALĀČI

Vārds jauniešiem!

Kritisks partiju programā.
 Moksos, moksos* reģistrācija
 Gars!

hang kappu namo ugunim oggaimoto
luhachano vletit winjeh pro weefi
fch melatto dandd ne ori luhed.

Brīvība

(..) latviešiem der gan atgriezties pie tādas kārtības, pie kuras laudis netiek apspiesti, izsūkti un kalpināti, bet pie tam viņiem vajaga pāriet visus tagadējos mantojumus, izgudrojumus un atradumus, kā: dzelzsceļus, tvaikmašīnas, dzirnavas, telegrāfus, grāmatu drukātavas un visas citas tagadējās zinības un atradumus, jo tikai visus tos piepaturot, viņus neviens nespēs iekarot, verdzināt un kalpināt.

(“Gabals iz tautsaimniecības”, 1886, 608. lpp.)

kad migla krīt...

jo cilvēks, kurš par to vispār neinteresējas
vai viņam tas liekas pilnīgi nevajadzīgi,

Brīvība un taisnīgums nav pašsaprotamas vērtības.

aumam nebija
 ejnieku, taču
 is – šodien
 dernists

aumam nebija
 ejnieku, taču
 is – šodien
 dernists

galvot?
eidenbaumu
ca līdz tam
n noskaņas,
ju varonis bija
erasti tiešs —
ra alter ego. Tas
urš te negausīgi
bezcerīgi nist.

te ir gatavs pārveidot visu
asauli. Otrkārt, istu revolūciju
Veidenbaums ir paveicis dzejas
formas laukā — klasisko atšķaņū,
ritmu un strofu arsenālu meistarīgi
pielāgojot savu dzejoļu saturam un
noskaņū maiņām.

Tā tepat. Kalāčos, vingrinoties un mācoties no literatūras klasiķiem, Eduarda Veidenbauma roka pāršķīra 19. gadsimta sentimentālās lirikas lappusi latviešu dzejā un pavēra ceļu Eiropā dzimstošajam modernismam.

baums had no
coming a poet, and
— today he is the
in Latvian poetry.

baums had no
coming a poet, and
— today he is the
in Latvian poetry.

y that? Firstly, ms, themes and d never been entered Latvian protagonist of his usually direct for ost an alter ego of self. It is Eduards oraciously enjoys y hates it, and is form the whole

world. Secondly, Veidenbaums has made a real revolution in the field of poetic form — masterfully adapting the classical arsenal of rhymes, rhythms, and strophes to the content of his poems and the changes in mood.

Thus, practicing and learning from
the classics of literature here in
Kalāči, Eduards Veidenbāns
hand closed the page
century sentimental
Latvian poetry
way for modern
elsewhere in

Sansusī labklājības rezidences Kalāčos

KALĀČI

NOST AR STRESA
APĒŠANU!

Vienā diēnā es pavadīju piebēdīto laiku
kautrēkā to sapņot atpakaļ
bet šobrīd, mūķi, mēs varam
to darīt, mēs varam tam tikt!

Es nemāku, komākus
jo neradzu tam jēgu
šodienas tēlā

Nodarbības par psihisko veselību

KALĀČI

Ceļš uz izglītības programmām

- Jauniešu diena muzejā – Ideju talka
- Sadarbība ar vietējiem jauniešu centriem, NVO
- Darbs ar projekta «Vairāk gaismas!» jauniešu grupu
- Darbs pie ekspozīcijas, Sansusī rezidences
- Konsultācijas ar speciālistiem:
 - Nils Sakss Konstantinovs, pusaudžu psihoterapeits;
 - Ernests Pūliņš–Cinis, RSU Psihosomatiskās medicīnas un Psihoterapijas klīnikas ārsts–psihoterapeits
- Drāmas metožu seminārs ar norvēģu režisoru Mortenu Brunu
- Programmu izstrāde
- Programmu testēšana Cēsu novada skolās

Dzeja. Drāma. Mēs.

Pirmā psiholoģiskā palīdzība ar Veidenbaumu

Kalāču efekts!

KALĀČI

- Mūsdienu kultūras un mākslas pieejamība lauku reģionā – jaunieši, ģimenes, skolas, vietējā kopiena
- Aktīva iesaiste vietējā kultūras mantojuma izzināšana, interpretēšanā, piederības izjūta
- Jauniešu pilsoniskās aktivitātes veicināšana
- Psihiskās veselības pratība – destigmatizēšana, sarunas, jaunieši un viņu ģimenes
- Muzeja un kā krājuma pārdefinēšana vietējā un nacionālā kontekstā, muzeju profesionālajā kopienā

“Veidenbauma muzejs, es teiktu, ir viens no karognesējiem 21. gs. lielajā cīņā par mūsu garīgo labklājību. Veidenbauma muzejs piešķir vārdam “muzejs” jaunu nozīmi. Muzejs kā mediators starp jaunieši un saturu. Muzejs kā centrs, drošības punkts. Muzejs, kas iet laikam un aktualitātēm līdzi. Veidenbauma muzeju radām mēs – tu un es, un tādā virzienā viņam ir jāturpina attīstīties. Es noteikti vēlos iesaistīties arī nākamajos muzeja projektos.”

**Artūrs, “Vairāk gaismas!”
projekta dalībnieks**

veidenfests

16 . 08 . 25

16.augustā 12.00-01.00
E.Veidenbauma muzejā "Kalāči"

NORAUJ JUMTU

KLIEGŠANAS kambaris
Zāļu māja
Mālu vanna
ZEMES MĀKSLA
1:1
ZĀLĪŠU VALSTĪBA

ATBRĪVO PRĀTU

Dzejas darbnīcas
Dzejas **SLAMS** un **JOGA**
RANDINŠ ar dzejnieku
Zvaigžņu lasījumi

ATKLĀJ SEVI

LIELFORMĀTA
sūdzēšanās siena
performances

mākslas, kustību,
mūzikas darbnīcas
un performances

IEVA AKURĀTERE
MELISA DEBORA KAŠKURE
JUSTĪNE KULAKOVA
JUUK
NOVA KOMA
RŪGTAIS GURKIS
ADVANCED BLŪE
KEITIJA BĀRBALE
KRISTOFERS LIEPA

BIĻETES

20EUR pieaugušajiem,
15EUR skolēniem,
studentiem, senioriem,
sociālā biļete, kuru
nopērkot Tu vari
uzdāvināt iespēju
apmeklēt Veidenfestu
kādam, kurš to citādāk
nevarētu.

Biļetes elektroniski
iespējams iegādāties
AULA.LV

VEIDENFESTS

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

Vairāk gaismas!

Inga Surgunte
inga.surgunte@skaidrs.org

Projekts "VAIRĀK GAISMAS! Izstāde un mākslas rezidences Eduarda Veidenbauma muzejā "Kalāči": jaunieši būvē harmonisku un taisnīgu sabiedrību" (Nr.EEZ/2021/1/03) tiek īstenots, pateicoties EEZ finanšu instrumenta 2014.–2021.gada perioda programmas "Vietējā attīstība, nabadzības mazināšana un kultūras sadarbība" projektu iesniegumu atklātā konkursa "Atbalsts profesionālās mākslas un kultūras produktu radīšanai bērnu un jauniešu auditorijai" atbalstam.

